

Handläggare
Christina Pettersson
Telefon: 08-508 25 329

Till
Socialnämnden
2017-12-12

Dagliga verksamheters incitament för att arbeta mot arbetsmarknaden samt samverkan och resursfördelning mellan berörda parter

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner rapporten och dess rekommendationer.
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Socialnämnden fick i budget 2017 i uppdrag att tillsammans med stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden studera dagliga verksamheters incitament för att arbeta mot arbetsmarknaden. I arbetet ingick också en översyn av resursfördelning och samverkan mellan parterna kring arbetsrehabiliterande insatser.

En rapport har tagits fram som beskriver arbetssätt, samverkan, erfarenheter samt synpunkter gällande målgruppens vägar till arbete. Rapportens slutsats är att daglig verksamhet saknar externa incitament för att arbeta mot arbetsmarknaden och att staden behöver en sammanhållande struktur för samverkan och uppföljning för att personer med funktionsnedsättningar ska få rätt stöd i processen till arbete.

Förvaltningen föreslår ett centralt samverkansprojekt mellan berörda förvaltningar samt ett lokalt pilotprojekt med fokus på övergången mellan skola och arbete. Vidare rekommenderar förvaltningen att staden utreder hur förändrade arbetssätt med underlag och ersättningar skulle gynna målgruppen inom daglig verksamhet.

Bakgrund

Antalet individer med beslut om daglig verksamhet i staden har ökat med närmre 15 procent sedan år 2012 och utgör idag drygt 2700 personer. Av förarbetena till LSS framgår det att daglig verksamhet ska vara ett led för den enskilde i hans eller hennes strävan att komma ut på arbetsmarknaden och ett övergripande mål bör vara att på kortare eller längre sikt utveckla den enskildes möjlighet till arbete. I dagsläget finns ingen samlad bild av verksamheternas resultat eller statistik för antalet personer som går från daglig verksamhet till arbete eller studier. Socialnämnden har därför tillsammans med stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden studerat den dagliga verksamhetens incitament för att arbeta mot arbetsmarknaden. I arbetet ingår även en översyn av resursfördelningssystemet samt samverkan mellan parterna kring arbetsrehabiliterande insatser.

Med utredningens målgrupp avses de som har förmåga till eller önskemål om att pröva arbete eller studier.

Resultaten har sammanställts i bilagd rapport ”Dagliga verksamhetens incitament för att arbeta mot arbetsmarknaden samt samverkan och resursfördelning mellan berörda parter”, (Dnr 3.1.1-523/2017).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 6 december. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 7 december.

Ärendet

Personalen på stadens särgymnasieskolor ansåg att minst tio procent av eleverna skulle kunna arbeta efter examen. Särgymnasierna ansvarar för arbetsplatsförlagt lärande, så kallad APL där eleven praktiserar ute på en arbetsplats med anknytning till utbildningens inriktning och vilket ofta är avgörande för elevens fortsatta möjligheter i arbetslivet.

En del personer kommer inte direkt från skolan utan ansöker om daglig verksamhet efter flera år av arbetslöshet eller upprepade försök på arbetsmarknaden eller med studier. De som har svårt att ta del av Arbetsförmedlingens insatser hänvisas också till daglig verksamhet. Personer kan få en diagnos i vuxen ålder som berättigar till insatser enligt LSS, efter utredning inom psykiatrin. Antalet diagnosticeringar inom autismspektra har ökat sedan

millennieskiftet vilket innebär att antalet personer med rätt att söka daglig verksamhet också har ökat.

Nationella och lokala uppskattningar har gjorts angående personer inom daglig verksamhet som skulle kunna arbeta eller studera. En återkommande siffra är tio till femton procent. Idag har cirka 2700 personer ett beslut om daglig verksamhet i staden så det kan antas att närmre 300 personer skulle kunna arbeta eller studera i någon utsträckning.

I staden finns idag 162 dagliga verksamheter varav 62 stycken anger en arbetsinriktning med praktik eller utflyttad daglig verksamhet. Av dessa är det ett tjugotal som har en tydlig målsättning mot arbete eller studier. Utförarna inom daglig verksamhet har oavsett regiform inget beslut eller överenskommelse om rapportering till staden gällande antal personer som går vidare till praktik, arbete eller studier. Strukturerad rapportering skulle ge verksamheterna möjlighet att redovisa sitt uppdrag, resultat och arbetssätt samtidigt som staden skulle få stöd i uppföljningsarbetet. De dagliga verksamheterna beskriver själva att det är deras värdegrund, verksamhetsidé och framför allt förhållningssätt till den enskilde och dennes möjligheter som utgör det främsta incitamenten för deras arbete.

De andra aktörerna runt målgruppen är arbetsmarknadsförvaltningen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. I Stockholms stad driver arbetsmarknadsförvaltningen flera enheter med insatser för personer med funktionsnedsättning. För personer som har en pågående insats inom daglig verksamhet och med önskemål om att komma vidare till arbete finns enheten IWork. Enheter använder den evidensbaserade metoden Supported Employment och samverkar i dag med fyra dagliga verksamheter.

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har ett samarbete med en gemensam kartläggning kallat "Det förstärkta arbetet". Kartläggningen görs tillsammans med individen och med andra i rehabiliteringsprocessen för att klargöra det samlade behovet av insatser och för att hitta vägar för individen att få eller återgå i arbete.

Under de senaste åren har flera kommuner i Sverige utvecklat olika förfrågningsunderlag utifrån om den enskilde befinner sig på traditionell daglig verksamhet i gruppverksamhet eller om man är ute på arbetsplats i praktik. Kommuner har också infört

resultatbaserade ersättningssystem vilka erbjuder engångssummor när en brukare får en anställning.

De juridiska, administrativa och ekonomiska förutsättningarna är i stort desamma för utförarna oberoende av regiform.

Förfrågningsunderlag, uppdragsbeskrivning, avtal och ersättningssystem innehåller inget utmärkande som i sig kan skapa drivkraft att arbeta mot arbetsmarknaden. Sammantaget erbjuder huvudmän och myndigheter en stor mängd olika insatser vars syfte är att hjälpa individen till arbete och självförsörjning.

Aktörerna har i utredningen visat på strukturella hinder och svårigheter vid övergångar mellan insatser och där det blir otydligt var socialt arbete slutar och var arbetsmarknadspolitiska insatser börjar. Flera medverkande i utredningen har samma återkommande synpunkter och iakttagelser om glappen mellan olika insatser och aktörer.

Konsekvenser för jämställdheten

Förvaltningen bedömer att tjänsteutlåtandets förslag och rekommendationer kommer att beröra pojkar och flickor, kvinnor och män på ett positivt sätt utifrån att de skillnader som idag föreligger mellan kvinnor och män med funktionsnedsättning och deras möjligheter på arbetsmarknaden, kan minskas.

Konsekvenser för barns delaktighet

Förvaltningen bedömer att tjänsteutlåtandets förslag och rekommendationer inte påverkar barns delaktighet.

Utredningens slutsatser

Utredningen ser inga incitament för dagliga verksamheter att arbeta mot arbetsmarknaden fränsett den uttalade vision och värdegrund som utgör verksamheternas varumärke och profil.

Förvaltningens rekommendationer och förslag

Förvaltningen föreslår att staden i projektform på en central nivå arbetar vidare med att stärka målgruppens möjligheter att ta del av samhällets och arbetsmarknadsaktörerna reguljära insatser. Arbetet ska också omfatta dem som befinner sig i daglig verksamhet och som önskar pröva arbete eller studier. Förslag till projekt ska tas fram av socialförvaltningen under 2018 i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Projektets målsättning är att förvaltningarna ska kunna erbjuda ett sammanhållet stöd oberoende av den enskildes behov, förutsättningar och försörjning. Förvaltningarnas resurser, insatser

och kompetenser kan därmed samnyttjas på bästa sätt. Projektet ska tillsammans med utförare och huvudmän ta fram en gemensam process med tydliga ansvarsområden, beslutade samverkansformer och gränssnitt. Samverkan bör beskrivas och genomföras på både en övergripande och lokal nivå.

Då ett återkommande önskemål hos utredningens parter är en ”brygga”, en överlappande verksamhet mellan insatserna, så bör en sådan funktion eller verksamhet utvecklas inom projektet.

Verksamheten ska säkerställa metodik och struktur för målgruppen samt ge stöd till inblandade parter i processen. Projektet bör ha målsättningen att övergå i en permanent verksamhet.

Projektet ska också dra nytta av pågående utvecklingsarbete och projekt i regionen och nationellt då dessa prövar evidensbaserade metoder. Finansiering för projektledning och omkostnader förslås ansökas inom FINSAM då berörda myndigheter är med i samordningsförbundet. Utredningen har tagit kontakt med FINSAM angående projektiden och det finns stort intresse för fortsatt arbete.

Vidare förslår förvaltningen att socialförvaltningen under 2018 påbörjar ett pilotprojekt i en eller två stadsdelar där handläggare, arbetsmarknadsförvaltningen, särgymnasier, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen skapar en samverkansgrupp. Gruppen ska utveckla arbetssätt och kontaktvägar för att hjälpa elever i gymnasiesärskolan och elever med funktionsnedsättning i gymnasieskolan till arbete, praktik eller fortsatta studier. Även personer med funktionsnedsättning som inte har kommit vidare efter gymnasiet och som behöver aktiva insatser och stöd, ska erbjudas insatser. Det förväntade resultatet är att säkerställa övergång från skola till arbetsliv för målgruppen och öka antalet individer som arbetar. Samtliga aktörer är tillfrågade och önskar medverka i projektet.

Utredningen redovisar kort hur andra kommuner arbetar med särskilda förfrågningsunderlag och ersättningsmodeller för dagliga verksamheter beroende på deras inriktning och resultat. Då dessa arbetssätt inte är fullt utvärderade förslår förvaltningen att staden kan utreda på vilka sätt underlag, avtal och ersättningar skulle kunna stärka incitamenten för utförarna.

Utredningen rekommenderar att behov av statistik, utdata, samt förenklad uppföljning och avräkning kommuniceras stadens pågående arbete med kravspecifikation inför byte av verksamhets-systemen.

Bilagor

1. Dagliga verksamheters incitament för att arbeta mot arbetsmarknaden samt samverkan och resursfördelning mellan berörda parter, rapport
2. Utdrag resultat från ”Öppna jämförelser av stöd till personer med funktionsnedsättning – LSS”. Socialstyrelsen 2017
3. Enkätfrågor till särgymnasier
4. Enkät till handläggare
5. Enkät till utförare